

REKOMENDACIJOS

GARSO Č TARIMO ĮTVIRTINIMUI

GARSŲ Š-Č DIFERENCIJAVIMUI

Literatūra:

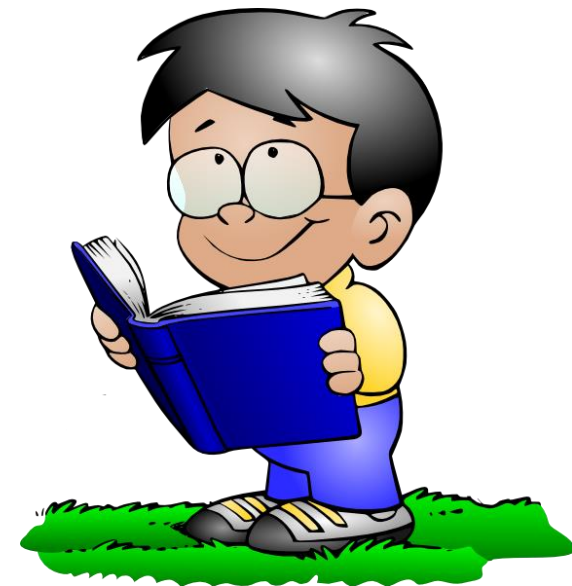
Andrijanova A., Vilkienė S. Garsų tarimas. Kaunas „Šviesa“,
1990

Garšvienė A., Dapšienė L., Gudavičienė J., Kostkienė Z.,
Morkuvienė G. Neišplėtotos kalbos ugdymas. Kaunas „Šviesa“,
2001

Andrijanova A. Tark garsus taisyklingai. Liucilijus, 2004

Kėdainiai
2017

Parengė: logopedė Ingrida Jonynienė

ARTIKULIACINIO APARATO MANKŠTA

Garso č tarimui

Mankštos pratimai atliekami iš pradžių mėgdžiojant suaugusįjį, po to – savarankiškai:

- Pliaukšėti liežuviu, pričiulpiant jį prie kietojo gomurio ir staiga atleidžiant
- Spyruokliuojant prispausti liežuvį prie viršutinių dantų
- Tarti garsą t.: liežuvį tvirtai prispaudžiant prie viršutinių dantų alveolių ir staigiai pučiant stiprią oro srovę į liežuvio galiuką, pasigirsta garsas panašus į ts. Pakėlus ir palaikius liežuvį į garso č padėtį, pasigirsta šis garsas.
- Tarti garsą c, o liežuvį keliant į č padėtį, pasigirsta č.

Garso š tarimui

- Lūpas įtempti šypsenai, po to atkišti plačiai į priekį – tai kartoti pakaitomis keletą kartų
- Iškišti platų liežuvį, jį kelti į viršų ir uždengti viršutinę lūpą
- Aplaižyti viršutinę lūpą, liežuviu „suskaičiuoti“ viršutinius dantukus, pabandyti pasiekti nosytę
- Pabūti „dažytojais“: liežuvio galiuku pirmyn – atgal braukyti kietąjį ir minkštąjį gomurį
- Iškišti liežuvį ir padaryti „samtelį“: liežuvio galiukas ir kraštai pakilę, o nusileidęs vidurys sudaro įdubimą
- Padaryti „samtelį“ už viršutinių dantų, burnoje. Pūsti į jį orą. Tą patį daryti sukandus dantis
- „Palakti pienelį“, kaip katytė laka

Pirmasis etapas

GARSO Č TARIMAS

Č tarimas skiemenyse ir žodžiuose

uč	učiu	ačia	čiu	čio	čai
eč	eče	očia	če	čiu	čiai
ėč	ėčė	ūčiū	čė	čiū	čiau

Pasakyti, kaip vadinama daug šių daiktų:

Vienas dviratis – daug dviračių

..... šerys – daug .....

..... šepetys – daug .....

..... kvietys – daug .....

..... kačiukas – daug .....

..... triušis – daug .....

..... paršiukas – .....

Viena šakutė – daug šakučių

..... avietė – daug .....

..... šlepetė – daug .....

..... pirštinaite – daug .....

..... pušaitė – daug .....

..... šaltmėtė – daug .....

..... kriaušaitė – daug.....

Dručkė, repečkoja, čia, čiupo, čiulba, čekiai, čirpia, čiaudi, čaižo, čiūčiuoja.

Bučiaivo, aviečiaivo, kočiojo, ančiukai, močiutė, pikčiurna, kočėlas, plačiai.

Čempionai, čigonai, čyruoja, čiobreliai, čiupinėja, čiulptukai, čiurlena.

Kviečiai, pučia, netyčia, pančioja, aikčioja, ačiū, plaučiai, karčiai, skaičiai, paparčiai, kauniečiai, spygliuočiai, skėčiai, sparnuočiai.

Antrasis etapas

GARSŲ Š - Č DIFERENCIJAVIMAS

Š - Č tarimas skiemenyse ir žodžiuose

šė – čė

še – če

šia – čia

šio – čio

šiu – čiu

šiū – čiū

ši – či

šy – čy

ėš – ėč

šiai – čiai

šiau – čiau

šiuo – čiuo

košė – kočėlas

šekit – čekiai

šernas – Čarnas

šen – čia

kaišioja – kočioja

nešioja – aikčiojo

šurpas – čiulpia

pušėlė – pučia

šilta – čirpia

šyla – čyru-vyru

triušiai – drūčiai

parašei – plačiai

šiaurė – čiaupas

ruošiuosi – svečiuose

piešiai – spiečiai

šiūruoja – čiūčiuoja